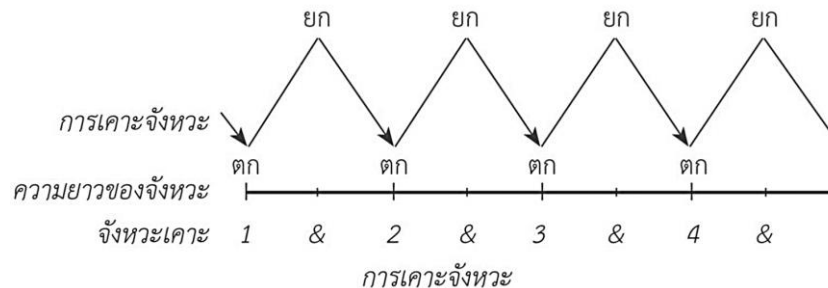

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ตัวโน้ตดนตรีมหาสนุก ๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น
รายวิชา ศิลปะ(ดนตรีสากล) รหัสวิชา ศ ๒๒๑๐๔

จังหวะ (Time)

จังหวะ หมายถึง ช่วงเวลาที่ดำเนินอยู่ในขณะที่บรรเลงดนตรี จะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อจบบทเพลงนั้นๆแล้ว จังหวะมีหน้าที่คอยควบคุมการเคลื่อนที่ของทำนองและแนวประสานเสียงต่างๆให้มีความสัมพันธ์กัน การเดินของจังหวะจะดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ จึงเปรียบเทียบจังหวะเหมือนกับเวลาหรือชีพจรของดนตรี จังหวะจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของดนตรี และเป็นพื้นฐานของผู้เล่นดนตรี จำหว่าควรทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้องได้แก่

- 1) จังหวะเคาะ (Beat) เป็นหน่วยของช่วงเวลาของดนตรี ปฏิบัติโดยการเคาะจังหวะดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ขณะที่เล่นดนตรี จนกว่าจะจบเพลง

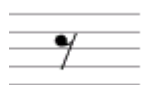

- 2) จังหวะทำนอง (Rhythm) เป็นช่วงเวลาที่เสียงดังออกมา มีทั้งเสียงสั้น-เสียงยาวสลับกันไปหรือบางครั้งอาจสลับด้วยความเงียบด้วยก็ได้ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่บทเพลง ความสั้น-ยาวของจังหวะและทำนองใช้จังหวะเคาะเป็นเครื่องวัด

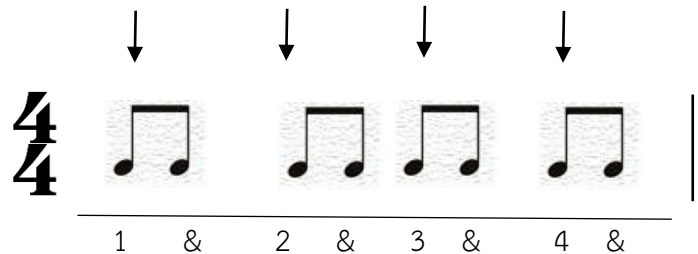
ความสั้น-ยาวของเสียงหรือความเจ็บบในจังหวะของท่านองนั้น สามารถเขียนบันทึกได้ โดยใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่า **ตัวโน้ต และตัวหยุด**

ตัวโน้ต และตัวหยุดโน้ตเขบ็ต 1 ชั้น

ตัวโน้ต	ตัวหยุด	ชื่อไทย	ชื่ออังกฤษ	ชื่ออเมริกัน
 หรือ 		เขบ็ตหนึ่งชั้น	Quaver	Eighth

โดยปกติแล้วโน้ตตัวดำ จะมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ แต่โน้ตเขบ็ต 1 ชั้นจะมีค่าเท่ากับ 1/2 ของโน้ตตัวดำ

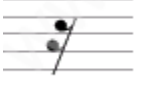
การเคาะจังหวะ

4/4

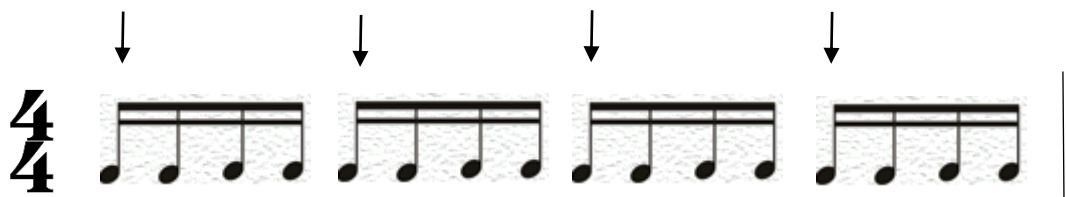
1 & 2 & 3 & 4 &

ตัวโน้ต และตัวหยุดโน้ตเขบ็ต 2 ชั้น

ตัวโน้ต	ตัวหยุด	ชื่อไทย	ชื่ออังกฤษ	ชื่ออเมริกัน
 หรือ 		เขบ็ตสองชั้น	Semi Quaver	Sixteenth

โดยปกติแล้วโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้น จะมีค่าเท่ากับ 1/2 จังหวะ แต่โน้ตเขบ็ต 2 ชั้นจะมีค่าเท่ากับ 1/4 ของโน้ตเขบ็ตหนึ่งชั้น

การเคาะจังหวะ

4/4

1 e & a 2 e & a 3 e & a 4 e & a

ตัวโน้ต 3 พยางค์

โดยปกติแล้ว ถ้าแบ่งโน้ตตัวกลมออกเป็น 2 ส่วนเท่าๆกัน จะได้โน้ตตัวขาว 2 ตัว ถ้าแบ่งเป็น 4 ส่วนเท่าๆกัน จะได้โน้ตตัวดำ 4 ตัว ถ้าแบ่งออกเป็น 8 ส่วนเท่าๆกัน จะได้โน้ตเช็ทหนึ่งชั้น 8 ตัว และถ้าแบ่งออกเป็น 16 ส่วนเท่าๆกันจะได้โน้ตเช็ทสองชั้น 16 ตัว นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนเท่าๆกันได้อีก เรียกว่า โน้ตสามพยางค์ (Triplet) โดยสังเกตจากเลข 3 ที่เขียนกำกับไว้บนกลุ่มของโน้ต ดังนั้นสามารถแบ่งโน้ตออกเป็น 3 ส่วน 5 ส่วน 6 ส่วนหรือ 7 ส่วนก็ได้ ซึ่งโน้ตที่แบ่งส่วนไม่ปกติเหล่านี้จะเขียนตัวเลขที่แบ่งส่วนกำกับไว้บนกลุ่มโน้ตเสมอ

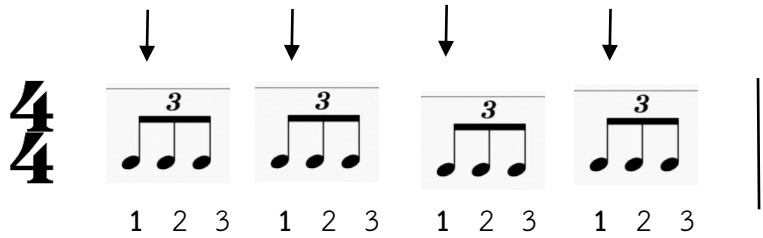
การแบ่งส่วนของตัวโน้ต

ตัวโน้ต	แบ่งเป็น 2 ส่วน	แบ่งเป็น 3 ส่วน	แบ่งเป็น 4 ส่วน
			
			
			
			

รูปแบบของโน้ตสามพยางค์ ที่นิยมใช้

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

การเคาะจังหวะ

การเพิ่มค่าความยาวของโน้ต

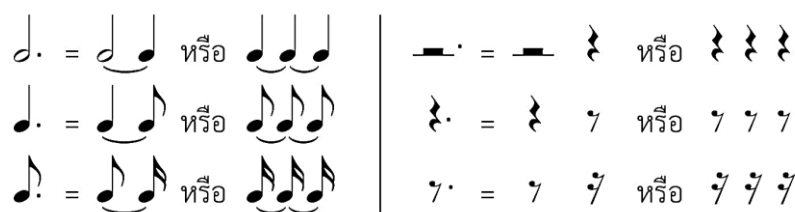
โดยปกติแล้วค่าความยาวของโน้ต (คำว่า โน้ต ในที่นี้มีความหมายรวมไปถึงตัวโน้ตและตัวหยุด) จะลดลงครึ่งหนึ่งไปตามลำดับ เช่น โน้ตตัวขาวยาวเท่ากับครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวกลม โน้ตตัวดำยาวเท่ากับครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวขาว โน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นยาวเท่ากับครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวดำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มความยาวของโน้ตให้มีความแตกต่าง เพื่อให้ค่าความยาวของโน้ตมีความหลากหลายมากขึ้นได้ดังนี้

- 1) เพิ่มความยาวของโน้ตให้เพิ่มมากขึ้นเท่ากับโน้ตสองตัวรวมกัน โดยใช้เครื่องหมายโยงเสียง (Tie) เขียนโยงเสียงโน้ตสองตัวรวมกัน

ให้เขียนเครื่องหมายโยงเสียงกำกับไว้บนหัวตัวโน้ตเท่านั้น ไม่ให้เขียนบนหางตัวโน้ต หรือ วนตัวหยุดไม่ต้องใช้เครื่องหมายโยงเสียง

- 2) เพิ่มค่าความยาวของโน้ตให้เพิ่มขึ้นอีกครึ่งหนึ่ง โดยใช้เครื่องหมายจุด (Dot) ปะไว้ที่หลังตัวโน้ตหรือตัวหยุด เรียกว่า โน้ตประจุด (Dotted note) ซึ่งเครื่องหมายจุดจะมีค่าเท่ากับครึ่งหนึ่งของจัวโน้ตหรือหยุด

คำแนะนำสำหรับการฝึกนับจังหวะและการปรบมือตามค่าตัวโน้ต

ตามที่เราได้กล่าวไปในตอนต้นว่าดนตรีประกอบด้วยองค์ประกอบดนตรีต่างๆ ใ้เราได้ศึกษาวิเคราะห์ในแง่ของระดับเสียง เราสามารถศึกษาจากการอ่านโน้ตในระบบตัวอักษรหรือระบบไซเฟจ นอกจากนี้เราสามารถศึกษาองค์ประกอบด้านจังหวะของบทเพลง จากการนับจังหวะและการปรบมือตามค่าตัวโน้ตประกอบด้วยการใช้เมโทรโนม (Metronome) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีกลไกการให้เสียงบอกจังหวะที่เที่ยงตรง